

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

LGN

1168

1999 m-hor

1999

1

43845-Ա.Է.

ՅՈՒՐԻՐԱԿ

ՔԱՐՈՉԵՍԼ Ի ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԻՑՄԱՆՑ

ՆԻ

ՔԱՐՈՉՉՍՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՅՈՅ ԽԱՐԲԵՐԴՈՒ

“Տերօ՛ւը Բորձը Նենգո-նեա՛մբ Կարարողը անխճեալ ըլլայ”
Երեմ” ԳԼ ԽԸ 10:

616

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲՅ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

= 1871 =

9(28233-62)

4.5.2

ՅՈՐԴՈՐԱԿ

ՔԱՐՈՁԵՑԼ Ի ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԻՑԱՆՅ

ԵՒ

ՔԱՐՈՁՁՍՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՆ ՀԱՅՈՅ ԽԱՐԲԵՐԴՈՒ

“Տերը Է Բարձր Զենքու-Բեամբ Կարարողը անձեալ ԸԼԼԿ”
Երեմ”. Գլ. ԽԸ. 10:

Իմ պաշտօնակիցներս և մեղսակիցներս, ինձի հարկ չերևար որ առ այժմ երկայն քննութիւններ ընենք աս պատգամին ի՛նչ պարագայի տակ խօսուելուն վրայ, հերիք կը սեպեմ որ գիտնանք թէ՛ Աստուած իր օրէնքներովը և մարգարէներու ձեռքով յայտնած իր մասնաւոր պատգամներովը, և կամ նախախնամական տընորէնութեամբ, ազգեր կամ անհատներ իւր անայլայլելի կամքին գործադրութեան պաշտօնեայ կը կարգէ և ան պաշտօնեաները որոնք որ Աստուծմէ իրենց յանձեալ գործը իր պահանջմանը պէս չեն կատարեր սոսկալի անէծքի տակ կը ձգէ: Նմանապէս Բանն Աստուած Աւետարանի պաշտօնեաներուն յանձնած գործ մը ունի և մեր բնաբանին սպառնալիքը անոնց համար ալ ահռելի և միանգամայն օգտակար

28. 1170 11 68-աւ 1
1170

խօսք մըն է . և ասկէ օգուտ քաղելու համար՝
պիտի ջանամ հետեւեալ երեք հարցումներուն
պատասխանելու :

- Ա. Տերըն բո՞ք, ի՞նչ է :
- Բ. Ներդրումներ կարողա՞նք, ո՞վ է :
- Գ. Անձնաւ ըւսայ, ի՞նչ ըսել է :

Տերըն բո՞ք, ի՞նչ է :

Տէր Եհովան աս աշխարհիս վրայ Գործ—մեծ
ու երեւելի գործ ունի :

Ինքը մեղաւորին մեռնիլը չուզէր, կ'ուզէ որ
ամէնքը դարձի դան ու ապաշխարեն . կ'ուզէ որ
իր Միածին Որդւոյն հաւատան, և Անով մեղքէն
ու մեղքին հետեւութենէն ազատելով՝ երկինքին
փառքն ու ուրախութիւնները վայելեն : Կ'ուզէ
որ իր Հոգին ունենան, որ անով ամէն կերպ
չարութենէ փախչին, ու երկիրս երկինքին
նմանի : Բայց խեղճ մարդկութիւնը՝ տգիտու-
թեամբ կը մերժէ աս փառաւոր հրաւերը, մտիկ
չընել աս քաղցր ձայնին . մէկդի կ'ընէ իրեն
երկնցած աս բարի ու ողորմած բաղուկը . և իր
սրտին խաբէութեանը մտիկ ընելով, իր կամա-
կորութեամբը, մեղքին մէջ յարատեւելով՝ յաւի-
տենական կորստեան կ'երթայ : Մեր բարերար
Հայրը երկայնամիտ կ'ըլլայ, թէպէտ իր սրբա-
զան ձայնին մտիկ չեն ըներ, այսուամենայնիւ

կը շարունակէ իր ողորմութիւնները : Նահապետ
Նահապետի ետեւէ, պատգամաբեր պատգա-
մաբերի ետեւէ, մարգարէ մարգարէի ետեւէ
կը խրկէ՝ մտիկ չեն ըներ անոնց : Իր Միածին
Որդին ծառայի կերպարանք կ'առնէ, խիստ
հեզութեամբ և խոնարհութեամբ կը մօտենայ
անոնց ու կը խօսի, խօսքով ու գործքով կը
խրատէ . անոնց բարի օրինակ կ'ըլլայ . դառն
և անարդ մահուամբ կը մեռնի, երկնից դուռը
կը բանայ, իր ծառաները ամէն կողմ կը խրկէ
որ խեղճ մեղաւորները հրաւերեն . շատերը աս
ալ կը մերժեն : Մարդուն ազատականութեանը
չի դպչիր, և միանգամայն անոր կորուստը
չուզէր . աշխարհիս սկիզբէն մինչև այսօր ա-
սանկ կ'ընէ : Ոմանք իրեն խօսքին մտիկ կ'ընեն
ու կը հնազանդին . շատերը կը մերժեն զինքը
ինչպէս որ այսօր ալ կը տեսնուի : Ինքն իր եր-
կայնատութեամբը մինչև այսօր մարդոց փրկու-
թիւնը կը փնտռէ . բայց մարդիկ տգիտութեամբ
կը մերժեն : Սատանան սկիզբէն իր աս բարե-
բար կամացը դէմ կը դնէ . կը ջանայ որ մեղքը
և աշխարհը սիրելի ցուցնէ մարդոց . իր բոլոր
զօրութեամբը կ'աշխատի, ու կը հակառակի
և կը պատերազմի Տէր Եհովային դէմ : Մարդիկ
ասօր կը տեղեկանան . ոմանք Աստուծոյ կողմը
կ'անցնին, խաչին դրօշակը կը վերցունեն, ու
մանք Սատանային յարելով և ծառայելով՝ Աս-
տուծոյ դէմ զէնք կը վերցնեն : Աս գործը և

պատերազմը աշխարհիս սկիզբէն մինչև այսօր
կը շարունակուի:

Երբ մեզք կար, աս պատերազմը կար. հիմա
մեզք կայ, աս պատերազմը կայ: Աստուած կը
կամենայ որ սատանան յաղթուի իրեն հետևող-
ներուն կը յայտնէ իր կամքը. և զանոնք իրեն
գործակից ու միջոց կ'ընէ աս գործը կատարելու
և գլուխ հանելու: Աս մեծ ու փառաւոր գործը
կը գործեն բոլոր անոնք՝ որք իր Սուրբ Հո-
գիովը նորոգուած են, ու ֆրիստոսի գրօշակը
վերցուցած են: Բրիստոնեայները աս փառաւոր
պատերազմը կը պատերազմին իրենց բոլոր սըր-
տոյն ու զօրութեամբը. ինկերութիւններ կը
կազմեն. Եղբայրութիւններ կը հաստատեն, մէկ-
զմէկու նեղութիւն կը կրեն, ստակներ կը վատ-
նեն. աշխատանք՝ յողնութիւն՝ տքնութիւն և
կեանք չեն խնայեր աս փառաւոր գործը տեսնա-
լու համար — մարդիկ Աստուծոյ դարձնելու հա-
մար: Ասոնք թիւով քիչ են մինչև այսօր. քիչ
են անոնք՝ որք հաւատարմութեամբ իրենց ըս-
տացուածքն ու կեանքը դրեր են աս փառաւոր
գործը տեսնալու համար: Քիչ են անոնք՝ որ
կենդանի հաւատքով ու բոլոր զօրութեամբ
կ'աշխատին. որ կը հաւտան ու գիտեն թէ՛ աս
գործը մեծ է, թէ՛ ասիկայ յաւիտենականու-
թեան մէջ մեծամեծ վարձքեր ունի: Քիչ են
անոնք՝ որ գիտեն թէ աս գործը Աստուած և
իր բոլոր հրեշտակները կը նկատեն. Քիչ են

անոնք՝ որ գիտեն թէ աս փառաւոր պատերազմը
մին մէջ իրենց սատանային տուած բոլոր հա-
րուածները կը համրուին Ամենասուրբ Երբոր
գութեանէն և սուրբ հրեշտակներէն:

Նենգութեամբ կարողը, ո՞վ է

1. Անոնք՝ որ աս գործին վախճանը չեն
նկատեր: Ասանկները Տէրօջը գործը արհեստ
մը սեպելով անոր մէջը կ'աշխատին: Կը մտածեն
թէ՛՝ «մարդ մը անգործ կեանք անցընելու չէ՛.
ամէն մարդ արհեստ մը կ'ընտրէ իրեն համար
ու կ'ընէ. ես ալ ասիկայ կ'ընեմ, մանաւանդ
ապրուստը դիւրին կը հոգացուի, աշխատանքը
ծանր չէ՛, ուրեմն աս արհեստը ընտրել խելա-
ցութիւն է՛»: Աս նենգութիւն է քանզի արհես-
տին ինչ ըլլալը հասկըցած չէ՛ ընողը. խարդա-
խութիւն է որ մէկը իր չը գիտցած գործին մտնէ,
գիտցողի պէս, ու վարձք առնէ:

2. Անոնք՝ որ թէև գիտեն աս գործին ինչ
ըլլալը ու վախճանը, բայց սրտանց չեն աշխա-
տիր: Ասանկները իրենց բոլոր ըրածները թու-
լութեամբ և անհոգութեամբ կ'ընեն: Չեռք
կը զարնեն գործին, մէջը կը գտնուին, գործող
կ'երևնան, բայց այնչափ անտարբեր են, որ կը
սեպեն թէ՛ ըլլայ ալ կ'ըլլայ ու չըլլայ ալ կ'ըլլայ:
Ասոնք ՚ի վաղուց հետէ առած մը ունին. «Մե՛+

Թող չգործեն . Ես ի՞նչ կրնամ ընել” : Ժամանակին ու ժամանակէ դուրս չեն աշխատիր . անձնական գործ շատ ունին — առտուն ուշ կ'ելլեն՝ իրիկունը կանուխ կը պառկին :

3. Անոնք՝ որ աս գործը կ'ընեն իրենց շահուն համար : Տէրը կ'ուզէ որ աս գործը գործողները ՚ի վնաս իւրեանց անձին գործեն , ամէն բանի մէջ վնաս ընեն . ան իրենց ըրած վնասովն է որ գործը աղէկ կը տեսնուի : Անոնք որ շահի համար կ'ընեն՝ Տէրովը ուղածին պէս չեն ըներ , ու նենգաւոր են , անանկ կը ցուցնեն աշխատին թէ՛ ՚ի վնաս կ'աշխատին , քանի որ մտքերնին շահիլ է . սրտերը ֆննողը խաբել կ'ուզեն , ինքզինքնին կը խաբեն : Ասոնք մեղաւորները Աստուծոյ դարձընելու գործը մեծ բանի տեղ չեն դներ և զո՛վ որ տեսնան՝ միայն բան մը շահիլ կը խորհին անկէ . երբոր մեղսակից մը կ'ելլէ առջնին , փոխանակ անոր անմահ հոգին վրայ խորհելու և օգնելու՝ անոր քսակին վրայ կը խորհին և իրեն հետ աշխարհիս վրայօք կը խօսին . իրենց վիճակէն դանդաւաններ կ'ընեն որ մարդուն միտքը ձգեն թէ՛ իրենց բան մը տալու է : Ասանկները աչառութիւն կ'ընեն . հարուստներուն պակասութիւնը բան մը չերենար իրենց աչքին . ոսկին , ինչպէս որ ընդհանրապէս մեծատուններուն աչքերը կը կուրցնէ որ մահկանացութիւննին և մեղքերնին չը տեսնան , անանկ ալ՝ աս խեղճերուն աչքերը կը թմրեցունէ

որ հարուստները աղէկ ու բարի երևնան իրենց . անոնց տուները կը յաճախեն . զիրենք կը գովեն . անտես կ'ընեն խեղճ աղքատները . ամէն դատի մէջ կամ յանցաւոր կը հանեն աղքատը կամ անոր իրաւունքը երևան հանելու փոյթ չեն ըներ . և որ աւելի սոսկալին է անոր հետ առնչութիւն չընելով անոր պզտիկ յանցանքը իրենց սրբակեաց խիղճը կը շանթահարէ թէկնածեն . ասանկով գործին Տէրովը ուղածին հակառակը կը գործեն ու հետեւապէս նենգութիւն կ'ընեն . որ կ'ըսէ , “իրաւունքը վնասեցէք , զրկուածին ուղղութիւն բրէք , որբին դատաստանը տեսէք , ու որբեւարիին դատը պաշտպանեցէք” : Ասանկները յաճախ կը գտնուին մարմնաւոր և քաղաքական գործերու մէջ . կը ճանչնան ու կը ճանչցուին կառավարութեան . դատունեցողներուն բարեկամ են , ու դատը լմնացածներուն թշնամի . զինքը տեսնողը իր քաղաքական գործերը միտք կը բերէ . մէկը աղէկ ու միւսը գէշ կը խորհի իր վրան . միտքերնին չի գար թէ՛ ասիկայ Աստուծոյ մարդն է — Իր այգիին մէջ գործող մշակ մըն է , և ինչո՞ւ , քանզի գործին նշանները չտեսնուիր իր վրան : Այգիին Տէրը կ'ուզէ որ բոլոր իր մշակները անանկ նշաններ ունենան՝ որ զիրենք տեսնողը միտք բերէ Ան որ մշակին Տէրն է : Անոնք որ աս գործը մոռնալով իրենց շահին կը ծառայեն՝ նենգութեամբ գործող են , քանզի

առած վարձքերնին առ գործը տեսնալու համար է, և ո՛չ թէ՛ իրենց գործը = Ասանկներուն կերած հացը գողութեան հաց է ու բոլոր վայելածնին սատանային վարձքն է որ կուտայ իր հրապուրանացը մտիկ ընող մշակներուն = իրաւունք ունի՞ իր այգիին մէջ գործող մշակը՝ ուրիշէն վարձք առնելու. թէ որ առնէ՛ ի՞նչ անուն կուտաք առ մշակին. անշուշտ «նենգաւոր, գող, անհաւատարիմ և չար» =

4. Ասոնք՝ որ աս գործը կ'ընեն պատիւ վատրկելու համար = Հպարտ և պատուամոլ մարդիկ ամէն միջոց ՚ի գործ կը դնեն իրենց փափաքները յագեցնելու համար. ոմանք ալ աս գործը միջոց կ'ընեն, բայց գործին Տէրօջը պատգամը կ'ըսէ «Արդ՝ թէ՛ ուտէք՝ թէ խմէք՝ և թէ ի՛նչ գործ որ ընէք, ամէն բան Աստուծոյ փառքին համար ըրէք» . միայն իր պատիւին և փառացը համար աշխատող պաշտօնեան, նենգաւոր է = Ասանկները Աստուծոյ և կրօնքին վրայ բարձր կերպով կը խօսին. և միշտ կը ցուցնեն թէ՛ ասոնք իրենցն են = կան մշակներ որ իրենց Աստուածը ու կրօնքը կը մեծցնեն որպէս զի իրենք անոնցմով մեծ երևնան ու չէ թէ միաքերնին բուն իսկ զանոնք մեծցնել է = ինծի կը թուի թէ՛ Պետրոսին սխալմունքը կամ լաւ ևս է ըսել մեղքը՝ աս էր. որուն համար մեր Տէրը ըսաւ. «Ետիս գնա՛ սատանայ, ինչու որ դուն դայթակղութիւն ես ինծի. քանզի չէ՛ թէ Աստուծոյ բաները կը խորհիս, հապա

մարդոց» = Ասոնք ալ նենգաւոր են ու խորհմանկ նենգաւոր, քանզի երևոյթնին շատ շխտակ կ'երևնայ, բայց իրօք գործին մէջը չեն. գործը չէ՛ որ կը հողան՝ հապա ինքզինքնին = Ասանկ պաշտօնեայները շատ կը գովեն իրենց պաշտօնը, որ իրօք ալ գովելի է, որ ատով ինքզինքնին մեծ ցուցնել կ'ուզեն և ո՛չ թէ իրօք պաշտօնը գովել կ'ուզեն = իրենց պաշտօնին մէջը ունեցած նեղութիւննին յաճախ կը յիշեն, և միշտ կը խօսին թէ՛ աս բոլոր նեղութիւնները կը կրենք Աստուծոյ սիրոյն համար, կամ զԱստուած սիրենուս համար = Շատ մը կրօնական բաներ կը գովեն ինքզինքնին գովելու համար. կը պարծենան իրենց խորունկ գիտնական ըլլալնուն վրայ. քանզի անանկ կը ցուցնեն՝ իբր թէ Աստուծոյ գործը կը գործեն. քանի որ իրենք իրենց գործը կը գործեն, և ասանկով նենգաւոր կ'ըլլան = Ասոնք ասեր ու լսեր են թէ՛ աս գործը գործողները մեծ՝ երևելի ու պատուաւոր մարդիկ սեպուած են աշխարհիս մէջը, օրինակի համար Պօղոս առաքեալ և իրեն պէսները, ու կը յուսան թէ՛ իրենք ալ անոնց պատւոյն պէս պատիւ պիտի ունենան. բայց կը մոռնան խեղճերը թէ՛ անոնք ժիր մշակներ էին. Աստուծոյ գործը կը գործէին, և գործին մէջը այնչափ ժիր ու աչքը բաց և հաւատարիմ էին՝ որ ինքզինքնին բոլորովին մոռցեր էին. ինչ որ իրենց շահ էր՝ ան ամէնը վնաս սեպեր էին. իրենք

իրենց պատիւը մոռցեր էին, ինքզինքնին աշխարհիս անարգները սեպած էին. անոր համար Աստուած իր ամենաբարի նախախնամութեամբը մեծցուց և փառաւորեց հոս և հոգեղինաց աշխարհին մէջը: Բայց նենգութեամբ գործողը որ ինքզինքը պատուելու փառաւորելու զողն է, անոնց ունեցած փառքն ու պատիւը չպիտի ունենայ, անոնց առած վարձքը չը պիտի առնէ. քանզի անոնց պէս չի գործեր, հապա անոնց հակառակը: Աստուած է միայն՝ որ զինքը փառաւորողները և իր գործը սիրով ու ջերմեռանդութեամբ գործողները կը փառաւորէ և պատիւի կը հասցընէ: Բայց ինքըզինքը փառաւորելու զողը՝ Աստուծոյ փառքէն կը զրկուի. քանզի նենգութիւն կ'ընէ: Եւ Աստուած ալ անանկ անօրիններ է, որ փառք ու պատիւ ըսուած բաները՝ զիրենք վնասողներէն կը փախչին. ու զիրենք չը փնտռող հեղերուն և խոնարհներուն քովը կ'երթան ու վրանին կը հանգչին:

Անկեղծ ու հաւատարիմ մշակը կամ զինուորը պէտք է որ արթուն ըլլայ. աչքը բաց, շարունակ նայի թէ՛ ինչ կայ ընելու, ինչ պարագայի տակ է. գործը ինչպէս է: Իր գործը տեսնալու կողմանէ բոլորովին աչք ու ականջ կտրելու է: Ուրիշներն ինչպէս գործեցին. յաջողութիւն ինտոր գտան. հիմա ինչ խորհուրդ կայ գործին վրայ. խելացի մարդիկ ինչ ընթացք կը բռնեն աս գործին մէջը, ինչ ընեմ որ ես ալ յաջողիմ

— Գործին ընութիւնը, իր զօրութիւնը և իր զօրութեան աղբիւրը կը նկատէ: Զօրապետին հրամանին զգուշութեամբ կը նայի, կը տքնի որ չըլլայ թէ՛ զօրապետէն հրաման մը ելած ատենը ինքը քնացած գտնուի:

Հոգևոր գործին ու պատերազմին մէջը հիմա շատ արթնութիւն պէտք է. քանզի թէև մեր պարտաւորութեանց նկատմամբ մեզի համար հարկ եղած հրամանները Աւետարանին մէջը գրուած են, բայց նոր նոր պարտաւորութիւններ ալ կ'ելլեն առջևնիս Աստուծոյ ամենիմաստ չըլլանք, հրամանները չենք լսեր. կը յալթուինք, գործը ետ կը մնայ, պսակը չենք առներ:

Պատերազմի մէջ եղող զինուորը պէտք է որ մոռնայ ինքզինքը. հրաման ելած ատենը անմիջապէս վազելու է. նայելու չէ բնաւ թէ՛ աս հրամանը իրեն անձնական նեղութիւն ու ցաւ պիտի բերէ՞ արդեօք: Թէ որ մշակը իր գործին մէջ բծախնդրութեամբ իրեն ախորժելի պարագաները փնտռէ՞ գործը ետ կը մնայ: Օրինակի համար մշակը շուքէն կ'ախորժի, կ'ուղէ որ շուք տեղը գործէ, քանզի իրեն գիւրին կ'ըլլայ և քանի որ շուքը իր հետը չկրնայ պտըացունել եթէ ինքը երթայ ու շուք տեղուանք նստի, գործին մեծ մասը տեղը պիտի մնա. ասանկ ալ հոգևոր գործերնուս մէջը, մեզի նեղութիւն

շատ կը պատահի, անախորժ բաներ շատ կը պատահին, թէ որ ատ պարագային տակը չը գործենք, կարելի է ալ բնաւ գործելու արտօնութիւն չունենանք, մեզի անախորժ երեցած մարդոցը թէ որ չը խօսինք ու չը քարոզենք, հաւանականաբար մինչև որ մեզի ախորժելի երեցածները ծնանին, մենք մեռած ու գերեզմանը դրուած պիտի գտնուինք: Զգուշութեամբ ճիշտ հրամանը կատարել նայելու է. կ'ուզէ թող ատ հրամանը կատարելը մեր աչքը՝ ոտքը և թեւը փնտրող բան մը ըլլայ. բնաւ փնտրելու կատարել չէ: Հրամանին հնազանդելը թէ որ մեր շահին ու պատիւին ալ գպի այսուամենայնիւ հնազանդելու և անմիջապէս 'ի գործ դնելու ենք: Թէ որ երկրագործը փուշէ վախնայ, չի կրնար իր գործը հաւատարմութեամբ կատարել:

Մարդ մը իր ուշադրութիւնը միայն մէկ բանի մը կրնայ տալ. կամ ինք իր անձին և կամ իր Աստուծոյն, կամ մարդս ինքզինքը պատուելու է և կամ իր Աստուածը: Հաւատարիմ և աննենդ մշակը՝ իր բոլոր ուշադրութիւնը Տէրոջը գործին կու տայ. բայց իր անձին ու աշխարհին վեր 'ի վերոյ կը նայի: կամ աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ ըսեմ, ինք իր անձը այնչափ կը նկատէ որչափ որ գործին հարկաւոր է: Բայց ան որ իր բոլոր ուշադրութիւնը իր անձին կու տայ, ու գործն ալ կը հոգայ իր անձին համար՝

նենդութեամբ գործող է, ու գործ չի կրնար տեսնալ: Նենդութեամբ գործողը՝ հարկաւ վեր 'ի վերոյ կը նայի գործին. Տէրոջը խօսքին հակառակ կու գոյ որ կ'ըսէ. «Թէ որ մէկը իմ ետեւս գալ կ'ուզէ, թող իր անձը ուրանայ: Ով որ իր խաչը չը վերցնէր՝ ու իմ ետեւս գար, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ: Մարդ մը չկրնար երկու տէրոջ ծառայութիւն ընել. ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ՝ և միւսը սիրէ. կամ մէկը պիտի մեծարէ և միւսը արհամարէ, չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մամոնայի»: Ուստի անոնք որ սրտանց իրենց անձին ու աշխարհին կը ծառայեն, ու առ երկոյթս Աստուծոյ կը ծառայեն, անոնք են նենդութեամբ գործողները. և անոնք են որ անխիժեալ են:

Անխիժեալ ըլլալ, ի՞նչ ըսել է:

Անխիժեալ ըլլալ ըսողը Աստուած է և Անոր բոլոր հրամանները «Ասաց ու եղև» են: Անանկ որ կրնանք ըսել թէ՛ Տէրոջը Այգիին մէջ նենդութեամբ գործողը անխիժեալ է, և պիտի ըլլայ: Անխիժեալ ըլլայ չարիքի հանդիպի—նենդութեան հանդիպի ըսել է: Նենդաւոր գործողը ի՞նչ չարիքի կը հանդիպի:

1. Խղճմտանքի խայթով կը տանջուի, և պիտի տանջուի: Բարերարն Աստուած անանկ տընօրիններ է, որ աննենդ գործողներուն խիղճերը

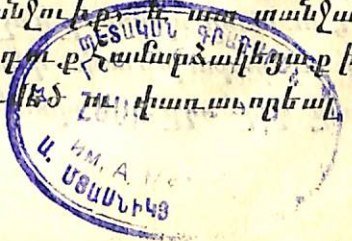
չատ հանդարտ ու հանգիստ կ'ըլլան. ամէն պարագայի տակ հանգիստ է խիղճերնին. Աստուծոյ երեսին քաղցր լոյսը կը տեսնան. անով աս ցաւոց ձորը կը քաղցրանայ իրենց. ասոր դառնութիւնները կ'անցնին, ցաւերը կը թեթեւան, վիշտերը կը մեղմանան: Ասիկայ անմեծ ու փառաւոր վարձքին ճաշակն է, որ հաւատարիմ գործողը հոս կը վայելէ: Բայց նենգաւորն իր խղճին ահարկու նեղութիւնը շարունակ կը կրէ: Իր կերած խմած և ուրախացած ատենը խիղճը կ'ըսէ՝ նենգաւոր էս: Ուրիշներէն գովուած ատենը՝ երեսը կը խնդայ, բայց ներսէն խիղճն իր սիրտը կը ծակէ և դառն ցաւերով կը լեցնէ: Շահած ատենը խիղճը ներսէն կը պօռայ՝ ար Գողութիւնն է. ասոր հաշիւայի որի աս: Նենգաւոր գործողին խիղճը անմարելի կրակի պէս ամէն պարագայի տակ կ'այրէ կը մաշէ և կը խորովէ զինքը. մանաւանդ մանաւանդ հիւանդութեանց և մահերու լուր առած ատենը. ու արթնութեանց ատեն: Նենգաւոր գործողը 'ի պաշտօնէ ստիպեալ կը քարողէ որ մարդիկ արթնան. շատ անգամ չի պատահիր, բայց կրնայ ըլլալ, որ իր Ժողովուրդը Աստուծոյ Հոգին խնդրեն, ու Հոգին ալ իրօք գործէ հոն, ան ատենը ինք առաւել ևս կը տանջուի և կ'այրի ու կը մաշի իր խղճովը: Աս անէծքը ահարկու անէծք մըն է, քանզի մարդուս մէջն է, ո՛ւր որ երթայ՝ ան աս հետը կ'երթայ. և ո՛ւր

որ գտնուի՝ ան ալ հետը կը գտնուի. իրմէ զատուելու ճար չկայ: Աս ահարկու անէծք մըն է, քանզի մարդուս մէջն է ու ներսէն կ'այրէ. անոր վէրքն ու հարուածները խիստ խորունկն են: Աս անէծքը հոգիին փակած է, մահուան ատենը փոխանակ անկէ զատուելու՝ իր ձայնը աւելի կը բարձրացնէ. իր կիզիչ և տոչորող զօրութիւնը կը կրկնապատկուի և կ'ուռապատկուի: Կան անէծքներ որ մինչև գերեզման կ'երթան մարդուս հետը ու հոն իրմէ կը զատուին, աս անանկ չէ. գերեզմանէն ետքն ալ հոգիին հետն է ու մէջն է. քանի որ հոգին կայ աս ալ կայ. ասոր տեղութեան չափը ահարկու յաւիտենականութիւնն է. իր ձայնին բարձրանալն ու տանջող զօրութեան աւելնալն ալ բոլոր յաւիտենականութեան մէջ պիտի ըլլայ. հազարաւոր ու միլիոնաւոր դարեր պիտի անցնին ու աս անէծքը չպիտի անցնի, և չանցնելէն զինի՝ իր կիզիչ զօրութիւնը կ'աւելնայ երթալով կ'աւելնայ ու կ'աւելնայ: Ա՛հ, ահարկու անէծք. քու վրագ խորհիլը ու խօսիլը անգամ նեղութիւնն է, հապա դուն ի՞նչ ես, և ի՞նչ պիտի ըլլաս: Ո՛վ Տէր, մեզ բոլոր հոս գտնուողներս ազատէ աս ահարկու անէծքը յառաջ բերող նենգութեանէն:

2. Շատ անգամ հոս կը խայտառակուին նենգաւոր գործողները: Երբեմն ասոնք կը շատնան, ու յանկարծ Աստուծոյ մէկ ընտիր և հաւատարիմ մշակը երևան կ'ելլէ, ու Աստուծո՛ւ

մէ ճշմարիտ լոյս առնելով և ուրիշներուն հա-
 զորդեւելով խեղճ նենգաւոր գործողները կը խայ-
 տառակուին : Երբեմն աս բանը կը յայտ-
 նուի նենգաւորին մեռնելէն ետքը . ու բանը
 հասկցողները կը սկսին նախատել անոնց (նեն-
 աւորներուն) գերեզմաններն ու յիշատակները :
 Թէ որ մէկը աս անէ՞ծքին վրայ վեր 'ի վերոյ
 նայի՝ շատ բան չի տեսնար . բայց թէ որ քիչ մը
 խորհի վրան , պիտի տեսնայ թէ՛ աս ահարկու
 բան մըն է : Ասոր վրայ խորհեցէ՛ք : Ահարկու
 բան չէ՞ , թէ որ մէկը ուրիշներուն անանկ հաս-
 կըցնէ թէ՛ ինքը հաւատարիմ գործող մըն է .
 իր գործելուն համար անոնցմէ ուտէ ու խմէ ,
 և ետքը յանկարծ հասկնան թէ՛ ինքը ուրիշ
 բան չէ , հապա միայն խարդախ ու կեղծաւոր
 և նենգաւոր գող մը , ու ըստ այնմ՝ նային իրեն
 և իր գերեզմանը ու յիշատակը նախատեն ու
 անարգեն : Բան մը չկայ ծածուկ որ պիտի
 չ յայտնուի , նենգաւորին նենգութիւնը հոս
 ալ պիտի յայտնուի հաւանականաբար և յաւի-
 տենականութեան մէջն ալ անշուշտ . հոն անշուշտ
 պիտի յայտնուի . քանզի դրուած է թէ՛ բոլոր
 ծածուկ բաները պիտի յայտնուին ու հաշիւի
 առնուին : Մտադրութիւննիս դարձնենք ասոր :
 Տէր Աստուած դատաստանի օր մը որոշեր է , ան
 օրը բոլոր ազգերը ու ազինքները մէկտեղ պիտի
 ժողովէ . Ադամէն սկսելով մինչև վերջին մարդը
 հոն պիտի դատուին . բոլոր սուրբ հրեշտակները

և հրեշտակապետները հոն պիտի դատուին . հոն
 պիտի ըլլան բոլոր բարոյական էակները—բոլոր
 բարին ու չարը դանազանողները . բոլոր անոնք՝
 որք գիտեն թէ ի՞նչ է պատիւ և ի՞նչ է անպատ-
 ւութիւն : Ան բոլոր հանդիսականներուն առջևը
 խեղճ նենգաւորին նենգութիւնը երևան պիտի
 ելլէ . բոլոր հանդիսականները պիտի հասկնան .
 ու անոնց մէջը փառք ու պատիւ ունեցող հաւա-
 տարիմ գործողները՝ մարդս ու սուրբ հրեշ-
 տակները նախատական աչքով մը պիտի նային
 նենգաւորին վրայ . աս ահարկու անէ՞ծք չէ՞ :
 Ո՛րչափ աւելի ահարկու անէ՞ծք է , որ նենգու-
 թենէ դարչող սուրբ ու արդար Գատաւորը
 պիտի ըսէ . երթա՛յք յինէն անիծեալք . Մէկդի
 դացէ՛ք ինձմէ անիծեալներ , ալ իմ երեսս չը-
 պիտի տեսնաք , դացէ՛ք՝ ալ իմ հետս բան մը
 չունիք ինչպէս որ չունէիք ալ . դուք որ իմ
 գործս նենգութեամբ գործեցիք , զիս նախա-
 տեցիք , բնաւ չխորհեցաք որ իմ ամենատես
 աչքերս ձեր բոլոր ըրածները կը տեսնան , ու
 համարձակեցաք ինձի պէս մէկը նախատելու և
 անարգելու . Գացէք յաւիտենական նախատա-
 նաց և անարգանաց . իմ ձեզի տուած պատիժս
 իմ մեծութեանս համեմատ պիտի ըլլայ , քանի
 որ ես կենդանի եմ՝ դուք ալ կենդանի պիտի
 ըլլաք ու պիտի տանջուիք . Ի՞նչ որ տանջանքը
 իրաւացի է , քանզի դուք համարձակեցաք ինձի
 պէս Աստուած մը—

տուած մը անարգելու: Գացէ՛ք, հասկցէ՛ք թէ՛ զԱստուած խաբողները ինքզինքնին կը խաբեն, ու անոր ցաւը յաւիտեանս պիտի կրեն: Գուք որ լսեր ու քարոզեր ալ էիք թէ՛ կենդանի Աստուծոյ ձեռքը իյնալը սոսկալի բան է, ու հաւտացած չէիք, և անհաւատութեամբ նենգութիւն ըրիք, հիմա անձամբ փորձը առէք թէ՛ իրօք սոսկալի և ահռելի բան է կենդանի Աստուծոյ ձեռքը իյնալը: Գուք ձեր մարդ—ստորին էակ մը ըլլալովը իմ խօսքիս հաւատարմութիւն չընելով, թէ ինծի յանձնուելիք աղէկ է, ու ձեր անձերուն աղէկ երևցած բաները փրնտրուելով զիս ու իմ խօսքերս ոտքերնուդ տակը առիք: Այսօր ես ալ աս բոլոր բարոյական էակներուն իմարդութիւնս ու փառքս և զօրութիւնս ցուցնելու համար՝ ձեզ ոտքիս տակը կ'առնեմ, ու իմ Աստուածային ահարկու գօրութեամբս՝ ձեզ կրակով ու ծծումբով վառած լիճը կը ձգեմ, որ հոն յաւիտենական անյուսութեան և շօշափելի խաւարին ու անվախճան տանջանացը մէջ հասկնաք թէ՛ զԱստուած անարգելուն ու նախատելուն և իր գործը նենգութեամբ գործելու ցաւն ու պատիժը ի՞նչ է:

Ա՛հ. իմ խելքս չհասնիր, իմ լեզուս չկրնար պատմել թէ՛ զԱստուած նախատել ի՞նչ մեծ բան է ու անոր պատիժը ի՞նչ մեծ ու ահարկու է: Բայց ստուգութեամբ գիտեմ թէ՛ նենգութեամբ գործողը ատ պատիժին պիտի հանդի-

պի: Ո՛վ Տէր, մեզ ամէնքս ան մեծ ու ահարկու պատիժը բերող նենգութենէն պահէ:

Գացէ՛ք, դուք որ առ երևոյթս իմս կ'երևնայիք և սրտով ու դիտաւորութեամբ հաւասար էիք գողերուն՝ շուներուն և մարդասպաններուն. գացէ՛ք անոնց ընկեր եղիք, յաւիտենական ընկեր—անոնց հետ մէկ տեղ կրեցէ՛ք զԱստուած նախատողներուն ցաւն ու տանջանքը: Ո՛հ իմ եղբայրներս, մենք թէ որ նենգութեամբ գործենք, ի՞նչ երեսով պիտի բնակինք յաւիտեանս ան գողերուն՝ շուներուն և մարդասպաններուն հետը, որ հիմա փարիսեցութեամբ անոնց հետը խօսիլ անգամ չենք ուզեր, որ չըլլայ թէ՛ մեզ ալ անոնցմէ գիտնան: Մենք՝ որ հիմա կ'անարգենք ու կը նախատենք զանոնք, զգուանօք ու գարշելով կը խօսինք հետերնին, ի՞նչ ամօթալի բան պիտի ըլլայ անոնց հետը զոյգ և անոնցմէ աւելի անարգ սեպուելով իրենք ըլլան մեր յաւիտենական ընկերները. միատեղ մնանք յաւիտեան, միատեղ կրենք յաւիտենական սոսկալի տանջանքները, միևնոյն յաւիտենական բաժինը ունենանք անմարելի կրակը և անմահ որդերը, աս ինչ ահարկու անէծք է: Ո՛վ Տէր, մեզ բոլոր հոս գտնուողներս հեռու պահէ աս ահարկու անէծքը բերող նենգութենէն: Աս աղօթքը մեր կենաց բոլոր օրերուն մէջը ընելու ենք. մեզի խիստ հարկաւոր աղօթք մըն է. քանզի մենք ամէնքս

որ հոս ենք մշակի երևոյթը ունինք—ինքզինքն
 նիս այդին մէջը գործող հրատարակեր ենք .
 թէ՛ Աստուծոյ և թէ՛ մարդոց ցուցուցեր ենք թէ՛
 մենք Տէրոջը գործը գործողներ ենք : Ի՞նչ
 ընենք որ աս աղօթքնիս լսուի, պատասխանուի
 և մենք ազատինք աս ահուելի անէծքէն : Ամե-
 նահաւատարիմ գործողին նայինք, մեր Տէր
 Յիսուս ֆրիստոսին . ֆրիստոսին շաւիղներուն
 հետեւինք . դուք ասոր ի՞նչ նշանակելը գիտէք
 կը յուսամ, բայց աղէկ կ'ըլլայ որ հոս յիշենք
 թէ՛ հաւատարիմ գործողը ի՞նչ նկատմամբ Անոր
 նայելու է :

1. «Ձեզմէ ամէն մէկը նոյն միտքը թող ու-
 նենայ, որ ֆրիստոս Յիսուսի մէջն էր . որ Աս-
 տուծոյ կերպարանքը ունենալով, յափշտակու-
 թիւն մը չսեպեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը .
 հապա անձը ունայնացուց ծառայի կերպարանք
 առնելով՝ մարդոց նման ըլլալով, և կերպարան-
 քովը մարդու պէս գտնուելով . ինքզինքը խո-
 նարհեցուց՝ մինչև մահուան հնազանդ եղաւ,
 ու ան ալ խաչին մահուանը» : Երբ որ Ամենա-
 հաւատարիմ գործողը այդին պիտի մտնար,
 գործը պիտի սկսէր, ծառայի կերպարանք
 առաւ . ինքզինքը խոնարհեցուց, մահուան հը-
 նազանդ եղաւ : Ո՛վ որ կ'ուզէ հաւատարիմ
 գտնուել՝ ասանկ ընելու է, ուրիշ ճամբայ չկայ .
 իրմէ աւելի խելացի չենք, որ իրմէ աղէկ կերպ
 գտնանք աս գործը սկսելու, յառաջ տանելու,

հաւատարիմ գտնուելու և փառաց պսակն առ-
 նելու : Խոնարհեցէք ուրեմն, իմ սիրելի Եղբայր-
 ներս : Ձեր փառքը ու պատիւը մոռցէք, բնաւ
 դերեզմանէն ասդին ատոր խորհուրդ մի՛ տաք :
 Ձեր և ձեր զաւկներուն մեծնալն ու փառաւո-
 ղուիլը մոռցէք : Ձեր անձերը ունայնացուցէք
 ու ձեր ժողովուրդին մէջը սպասաւորի պէս
 երևցէք : Անոնց օտքերը լուացէ՛ք, ինչպէս որ
 Տէրը իր աշակերտներուն ըրաւ : Աղքատները
 նկատեցէք, անոնց Աւետարան քարոզեցէք .
 դալիք հարստութիւնները յիշեցուցէք անոնց
 ու յոյս տուէք : Սգաւորներուն և հիւանդներուն
 քովը յաճախեցէք . անոնց արցունքներուն հե-
 տը ձեր արցունքն ալ խառնեցէք : Աս փառաւոր
 գործին համար որչափ որ շատ անարդուիք ու
 նախատուիք, այնչափ շատ ձեր Տէրոջը պիտի
 նմանիք ու յաջողութիւն գտնէք : Խոնարհեցէք
 տղաքներուն և անարգ սեպուածներուն հետը
 առնչութիւն ընելու . թող ըլլայ որ ատ ընե՛նուդ
 համար անարդուիք ու նախատուիք : Փառք՝
 պատիւ ու հարստութիւն ըսուած բաները մե-
 ծամեծ ծանրութիւններ են աս գործիս մէջը
 հաւատարիմ գործողներուն . աս ծանրութիւն-
 ները ձեզմէ մէկդի թոթափեցէք որ դիւրու-
 թեամբ գործէք :

2. «Եւ աս միջոցիս աշակերտները իրեն
 կ'աղաչէին ու կ'ըսէին . Ռաբբի՛ հա՛ց կեր : Անիկայ
 ըսաւ անոնց . Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝ որ

դուք չէք գիտեր: Ուստի աշակերտները կ'ըսէին իրարու. Արդեօք մէկը ատոր ուտելու բան մը բերա՞ւ: Յիսուս ըսաւ անոնց. իմ կերակուրս ան է՝ որ ես զիս խրկողին կամքը ընեմ, և անոր ԳՈՐԾԸ կ'ատարեմ”:

Ահա՛ Ամենահաւատարիմ գործողը. ահա՛ մեր առաջնորդը, լսեցէք ի՛նչ կ'ըսէ. իմ կերակուրս ան է՝ որ ես զիս խրկողին կամքը ընեմ և անոր գործը կատարեմ: Ասանկ ըրաւ ինքը, կը պահանջէ բոլոր գործողներէն որ ասանկ ընեն: Յայտնի է, որ աս միջոցիս ինքը մէկ անարգ Սամարացի կնիկ մը՝ իր մեղաւոր ըլլալուն և Աստուծոյ դառնալու պէտք ունենալուն համար կը համոզէր. աս էր ան գործը՝ որ ինք իր կերակուր ուտելէն աւելի վեր ու հարկի կը սեպէր: Ասկէ կրնանք սորվիլ թէ՛ մենք ալ հարկ է որ աս գործը անանկ ժրաշանութեամբ գործենք՝ որ հացերնիս ետ ձգենք. մենք ալ ասանկ գործենք: Գործեցէ՛ք, իմ սիրելի Եղբայրներ, գործեցէ՛ք ժամանակին և ժամանակէ դուրս: Բոլոր աշխարհային ու կորստական գործերը երկրորդական ու ոչինչ սեպեցեք, անոնք ամէնը կ'անցնին ու գերեզմանէն ետքը կը մոռցուն: Ամենէն անարգ և չնչին սեպուած մարդուն անմահ հողին հողացէք. անոնց դարձին համար իրիկունը ուշ պառկեցէք և առտուն կանուխ արթնցէք. թո՛ղ ձեր բոլոր աղօթքները ու խորհրդածութիւնները գործին վրայ ու համարը-

լան: Տէրովը գործէն աւելի հարկի գործ չունիք. և ջանք ըրէ՛ք՝ որ չունենաք ալ: Երբոր պատեհութիւն ունիք խեղճ մեղաւորի մը՝ իր մեղաւոր ըլլալը հասկցնելու և զինքը Գրիստոսի ուղղելու, չըլլայ որ ատ փառաւոր պատեհութիւնը կորսնցնէք ձեր անձնական գործերուն կամ պիտոյքներուն համար: Ժրաշանութեամբ գործեցէ՛ք, որ նենգաւոր չգտնուիք:

Յ. “Երբոր Գագաթ ըսուած տեղը դացին, հոն խաչը հանեցին զանիկայ, և ան չարագործներն ալ մէկը աջ կողմէն ու մէկալը ձախ կողմէն խաչեցին: Եւ ըսաւ Յիսուս. Հա՛յր՝ թողութիւն տուր ատոնց, ինչու որ չեն գիտեր ի՛նչ կ'ընեն” : Ահա Ամենահաւատարիմ Գործողը ուրիշ պարագայի մը տակ. բարձր ձայնով խաչին վրայ կ'աղերսէ, Հա՛յր՝ թողութիւն տուր ատոնց, անոնց՝ որ զինքը աւազակներուն կարգը դասեր էին, ու անարգ և սոսկալի խաչին վրայ գամեր էին, անոնց՝ որ առանց իրաւունքի զինքը սոսկալի և դառն տանջանքներուն մատներ էին, անոնց համար թողութիւն կը խնդրէ իր Հօրմէն: Ո՛չ կը կանչէ, և ոչ կ'աղաղակէ, ոչ կը վիճի և ոչ կը կռուի, գառնուկի պէս լուռ կը կենայ անիրաւ դատաւորին առջև, որ մեզի սորվեցնէ թէ՛ ինտո՛ր վարուելու ենք մեզի անիրաւութիւն ընողներուն հետք. և թէ ինտո՛ր մինջև մեր վերջին շունչը գործելու ենք: Աս ձայնը լսենք, սիրելի եղբայրներս, ու ան-

յիշաչար ըլլանք. ո՛չ վիճինք և ո՛չ կռուինք. ուրիշները մեզի ինչ կ'ընեն թող ընեն՝ ինքզինքնիս արդարութեամբ դատողին յանձնենք. և գառնուկներու պէս լուռ կենանք: Թէ որ հաւատարիմ գործողին չարչարանացը կցորդ ըլլանք, իր փառացն ալ հաղորդ պիտի ըլլանք: Եւ իր քաղցր ձայնը պիտի լսենք, «Ապրի՛ս բարի ու հաւատարիմ ծառայ. մտի՛ր քու Տէր՞ջդ ուրախութեանը մէջ». քու ուրախութիւնդ ու երջանկութիւնդ՝ իմ մեծութեանս համեմատ պիտի ըլլայ անեզր՝ անչափ և մշտնջենաւոր ուրախութեան և երջանկութեան անցի՛ր: Վայելէ փառք՝ պատիւ ու երջանկութիւն, իմ եղբայս, և ժառանգակիցս. իմ ժառանգակիցս պիտի ըսէ մեզի փառաց Տէրը:

Թէ որ ասանկ ընենք, Երանի՛ մեզի. Երանի՛ մեզի, քանզի աս օրհնեալ ձայնը պիտի լսենք: Բայց թէ որ չընենք, վ՛այ, վ՛այ, վ՛այ մեզի. յաւիտենական ու մշտնջենաւոր վայ:

1867 Յունիս 5

Գ. Մ. Շ.

Փէրչէնչ գիւղ

45 298

« Ազգային գրադարան

NL0115038

